

Aktuellt om läkemedel i Dalarna

Länspensionärsrådet nov-16

Per-Henrik Back
strategisk apotekare, Läkemedelsavdelningen

Agenda

- Nationella läkemedelsstrategin
- Läkemedel i Landstinget Dalarna
- Kliniska farmaceuter och läkemedelsgenomgångar
- Annat aktuellt

Nationella läkemedelsstrategin 2016-2018

Varför behövs en nationell läkemedelsstrategi?

Ett samarbete mellan många olika aktörer behövs för att:

- många utmaningar måste hanteras på såväl kort som lång sikt
- nå en mer effektiv, innovativ och säker läkemedelsanvändning
- läkemedelsanvändning ska bedrivas kostnadseffektivt
- gemensam samverkan i uppföljningsarbetet är nödvändigt

Aktiviteter handlingsplan NLS 2016

1. Effektiv och säker läkemedelsanvändning

2. Tillgängliga läkemedel och jämlik användning

3. Samhällsekonomiskt och miljömässigt hållbar läkemedelsanvändning

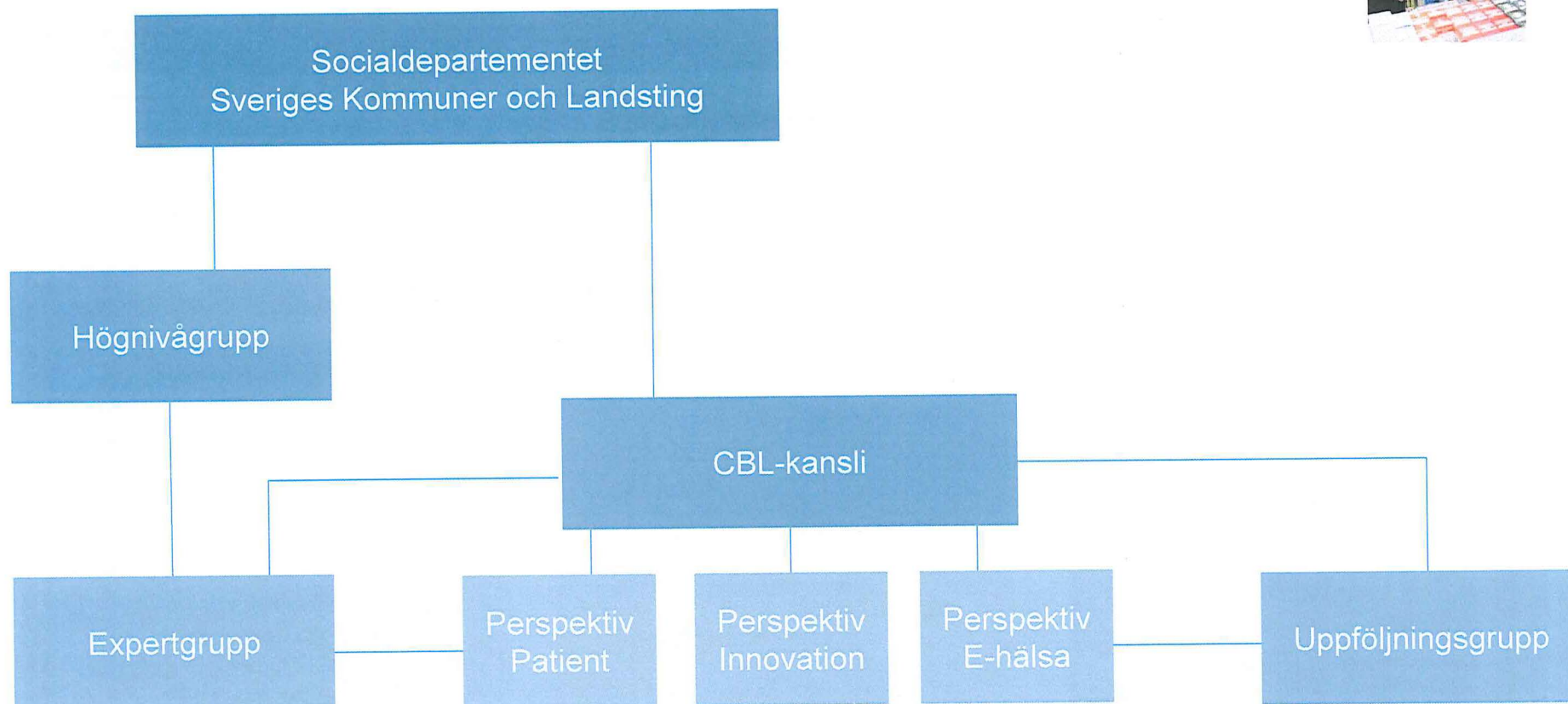
Uppföljningsgrupp NLS

1. Säkrare läkemedelshantering för barn (LV)
2. Värdering av behandlingseffekt i klinisk vardag (SBU)
3. Struktur för dokumentation och uppföljning (SKL)
4. Gemensam läkemedelslista (S.dep)
5. Förhindra läkemedels-förskrivning i strid med vetenskap och beprövad erfarenhet (IVO)
6. Möjliggör elektronisk rapportering av läkemedels-biverkningar (LV)
7. Förbättra uppföljning av läkemedelsdosering (EHM)
8. Insatser för att förbättra patientsäkerheten vid generiskt utbyte (LV)
9. Strukturerade läkemedels-samtal på apotek (S.dep)

1. Nationell samverkan för utveckling av stegvist godkännande av nya läkemedel (LV)
2. Följa och utvärdera nyttan med arbetet som syftar till ett ordnat nationellt införande av nya läkemedel (S.dep./Vårdanalys)
3. Ökad kvalitet och säkerhet på apotek (S.dep)
4. Uppföljning av läkemedel i samverkan myndigheter och sjukvård (LV)

1. Utvärdering av befintliga antibiotika för bästa möjliga användning (FHM)
2. Modeller för tillgänglighet och ansvarsfull användning av både nya och gamla antibiotika av särskilt värde (FHM)
3. Verka för möjliggörande av miljöhänsyn vid produktion och användning av läkemedel (S.dep.)
4. Miljöbedömning av receptfria läkemedel (LIF)
5. Hantering av öppenvårds-läkemedel som inte ingår i förmånerna (S.dep.)

Organisation nationell läkemedelsstrategi

Förslag nya aktiviteter inför 2017 från fler än en aktör

Receptfria läkemedel

Uppföljning

Värdering av behandlingseffekter klinisk vardag

Ordinationsorsak

Förbättrad läkemedelsanvändning för äldre

Läkemedelsgenomgångar

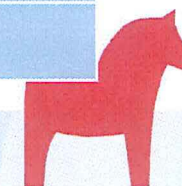
Regulatoriska godkännandets ställning i den offentliga kunskapsstyrningen

Restnoterade läkemedel

Ordnad utfasning

Hållbarhetstider

Ordnat införande

Läkemedel i Dalarna

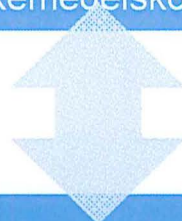

- En av våra viktigaste behandlingsmetoder
- Rätt skött, ofta en kostnadseffektiv behandling
- Berör de flesta vårdgivare och vårdformer
- Stor del av landstingets budget
 - ca 900 mkr exkl vissa tjänster mm
- Patientsäkerhet viktig aspekt
- LD har därför en expertfunktion- Läkemedelsavdelningen
- Läkemedelskommittén är lagstadgad

Vårt självklara fokus...

Läkemedelsavdelningen/Läkemedelskommittén

Hälsö- och sjukvården

Patienten

...i denna process

7-klöver och 4-klöver

 Socialstyrelsen

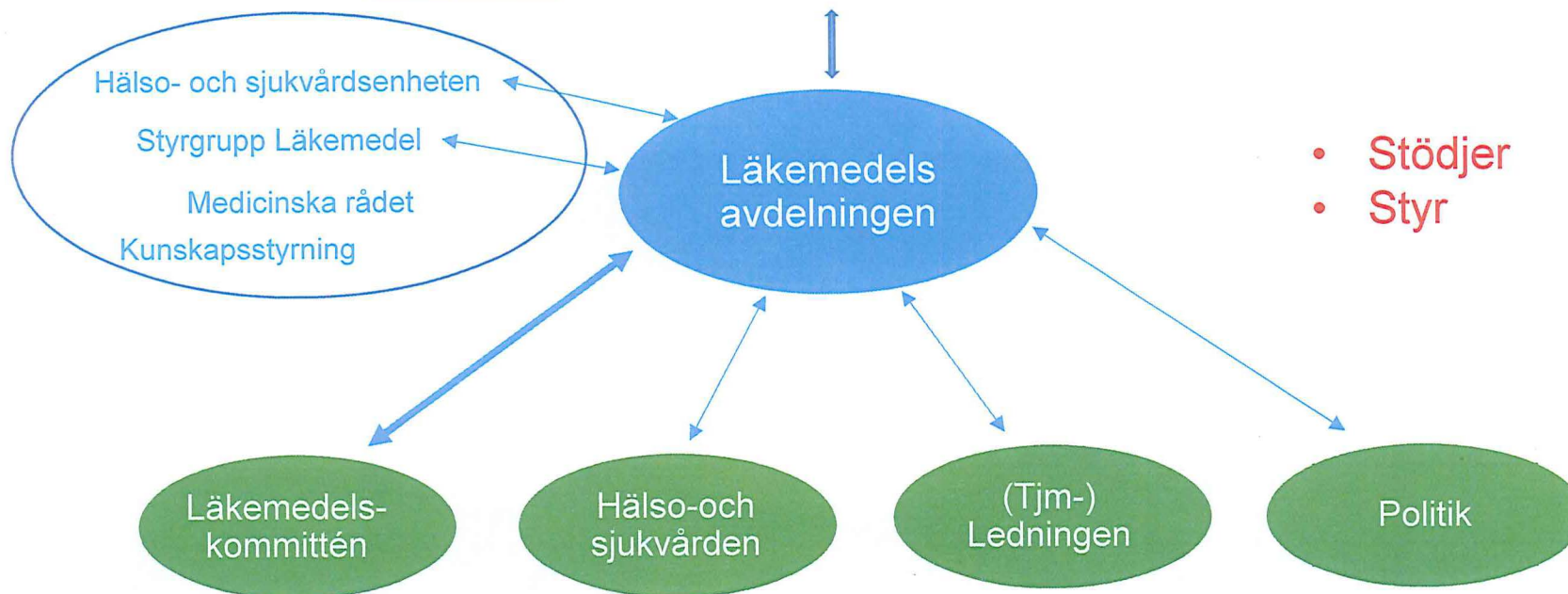
Regionala LMrådet

TLV
TANDVÅRDS- OCH
LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

 Sveriges
Kommuner
och Landsting

 LÄKEMEDELSVERKET
MEDICAL PRODUCTS AGENCY

LOK

Läkemedel – övergripande områden

- Läkemedelskommitténs rekommendationer
 - Terapigrupper
- Patientsäkerhet
- Ordnat införande/avtal
- Klinisk farmaci
- Analys/uppföljning/ekonomi
- Sjukhusapoteksfunktion/LMförsörjning/Dos
- LMhantering, rutiner
- LMupphandling, tjänsteupphandlingar
- Information/utbildning
- Förskrivarstöd/favoriter/IT
- Utredningar/remisser
- Nätverk (nationellt, regionalt) - omvärldsbevakning

Organisation Läkemedel

- Läkemedelskommitté
 - DL ordf halvtid
 - DL info läkare halvtid
 - Apotekare sekr ca halvtid (från LMavd)
 - 9 medlemmar från vården – läkare, ssk
 - 18 terapigrupper
- Läkemedelsavdelningen
 - 15 farmaceuter (6 strategiska + 9 kliniska)
 - Ekonom ca halvtid

Information/utbildning/dialog

- Vårdcentralsbesök två ggr/år
- Läkemedelsdialoger specialiserad vård
- Hemsidor på intra- och Internet
- Våra läkemedel (tidskrift)
- Baslista + terapirekommendationer
- Märkning av rek i journal mm, styrgrupp, utbildningar

Kliniska apotekare

- 9 anställda–nu motsv ung 7 heltider
- Fördelas på spec vård och PV – PV ca 2-2,5
- PV-delen (ofta LMgenomgångar Säbo) utökas troligen
– hitta rutiner på VC för hemmaboende
- Anställning på klinik?
- Andra prioriteringsmetoder

Läkemedelsgenomgångar

- Krav enligt SOSFS 2012:9
- Kan ibland ha stöd av klinisk apotekare enligt prioriteringar och arbetssätt
- Enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång (LMG)
- Oftast enkel LMG (något utökad) i specialiserad vård
- Oftast fördjupad LMG i PV / på Säbo
- Hemmaboende patienter i PV?

Aktuellt

- Läkemedelsförsörjning i egen regi
- Ny upphandling av läkemedel i dospåsar
- Nationell samverkan kring
 - Ordnat införande
 - TLVs prissättning
- Viktiga ändringar kring ordination
 - Integration mellan journalsystem och dossystem
 - Läkemedel i journal ska synas i NPÖ (bl a för kommuner)

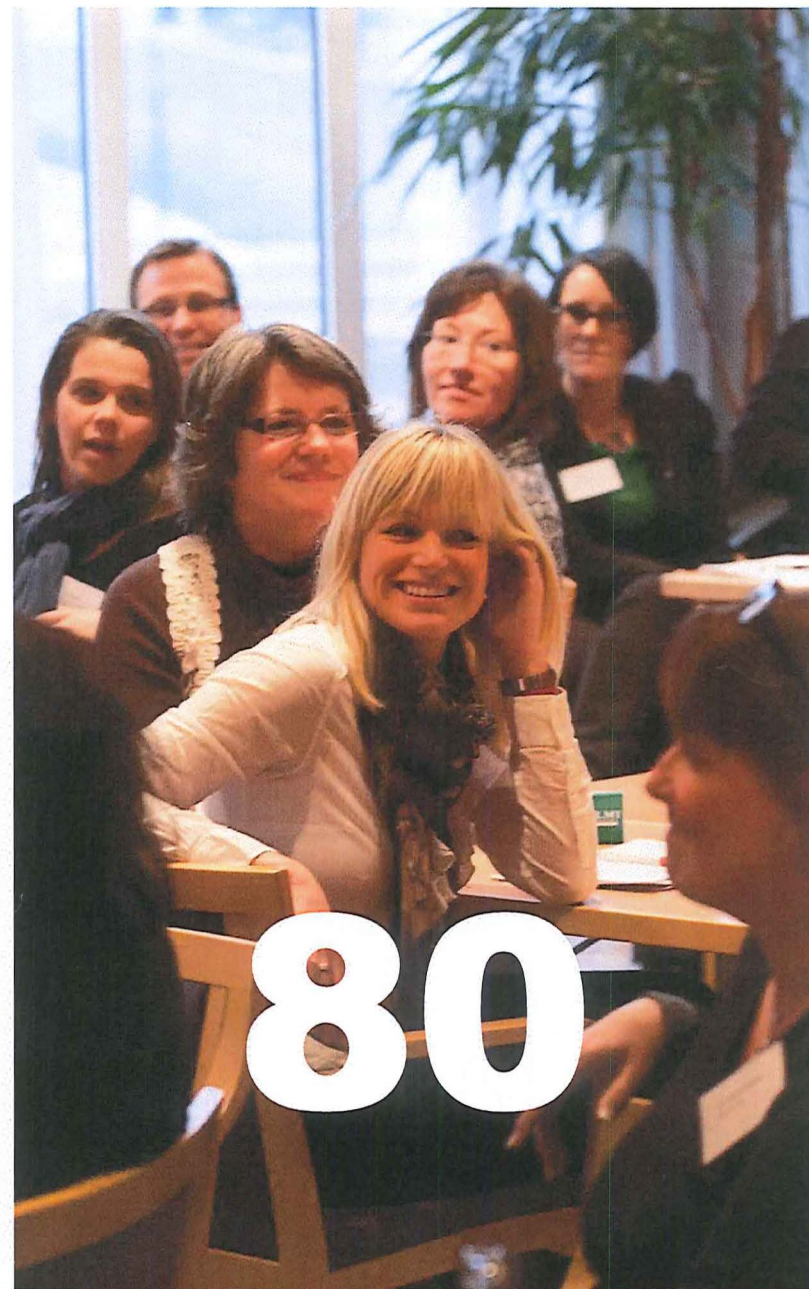
Tack för mig!

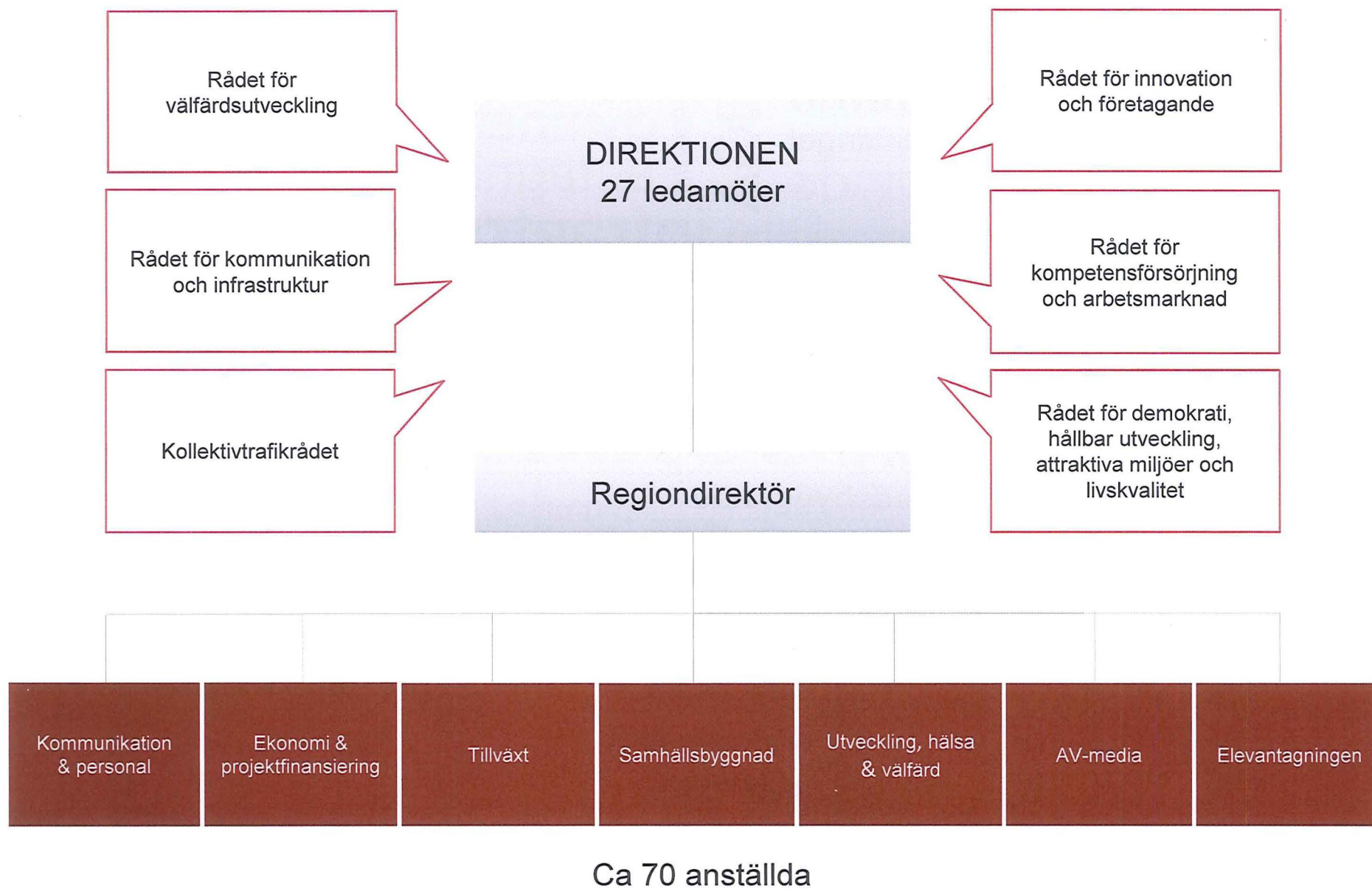
REGION DALARNA

**Regional samverkans-
och stödstruktur inom
hälsa och välfärd**

15+1

inflytande
ungdomsarbetslöshet miljötinget
kvinnors företagande
NÄRINGSLIV jämställdhet innovation
DALASTRATEGIN
tillväxt
besöksnäring
kreativa näringar
arbetsmarknad
kompetens-
försörjning
inflyttning
VARUMÄRKET DALARNA
UNGA
AV-media
LÄROMEDEL
gymnasie-
antagning
folkhälsa
barn
e-hälsa
velfärd
funktionsnedsättning
missbruk
psykiatri
infrastruktur äldre
KOLLEKTIV-
TRAFIK transporter
hållbarhet
handlings-
program
statistik
strukturplan
region
utveckling
politik
landsting
kommuner
ANALYS
utvärdering
projekt-
finansiering
kommunikation
internationellt
arbete
CENTRAL SWEDEN
digital
agenda
EU-frågor
gränssamarbete
bostadsbyggande
demografi
personal
EKONOMI
samverkan

Evidensbaserad praktik

Bakgrund

- Behov av ökad kunskap i socialtjänsten
- Bygga på forskning/evidens, professionens kunskap och brukarnas erfarenheter
- Målet är bättre kvalitet för de som tar del av tjänsterna

Nationella överenskommelser

- Mellan staten och Sveriges kommuner och landsting för att stödja EBP-utvecklingen
- Stimulansmedel tillfördes regional nivå för att skapa förutsättningar för utvecklingsarbetet
- Stark betoning på samverkan mellan kommuner och landsting

Sakområden

- Missbruk och beroende
- Äldre
- E-hälsa
- Barn och unga
- Funktionsnedsättning
- Psykisk ohälsa

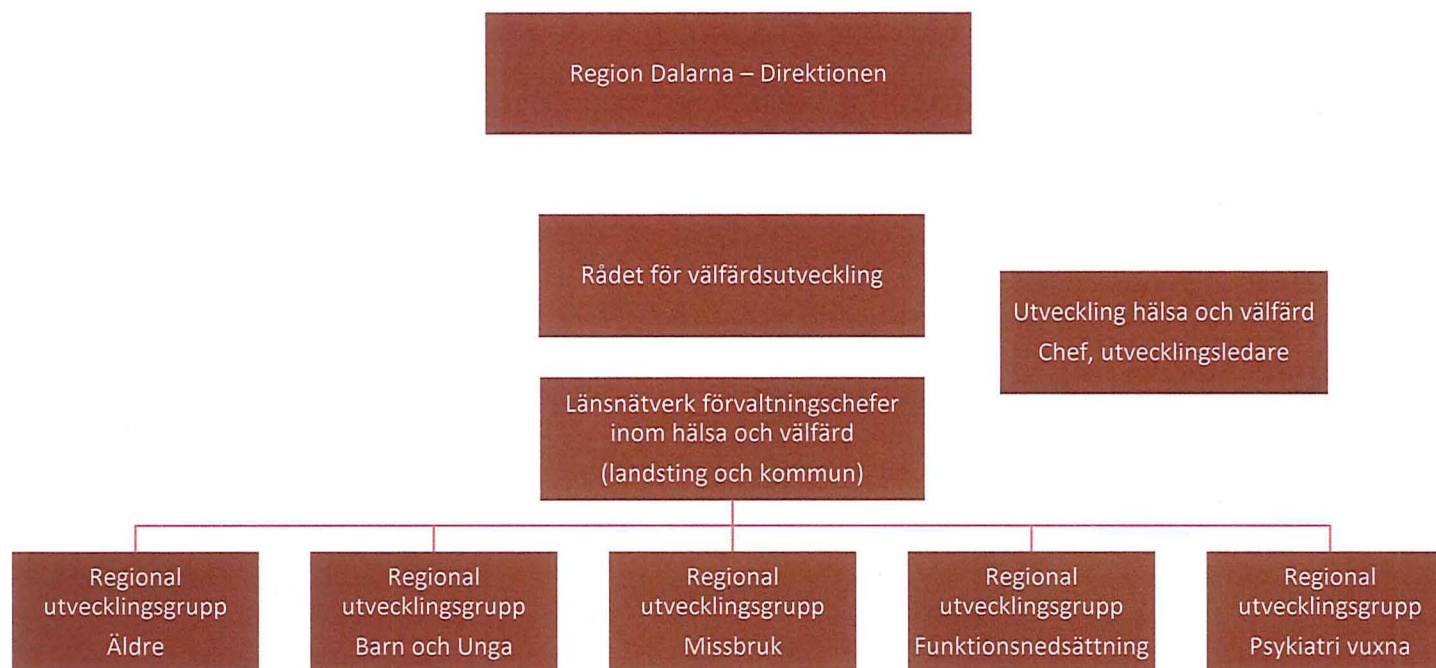
Långsiktigt mål

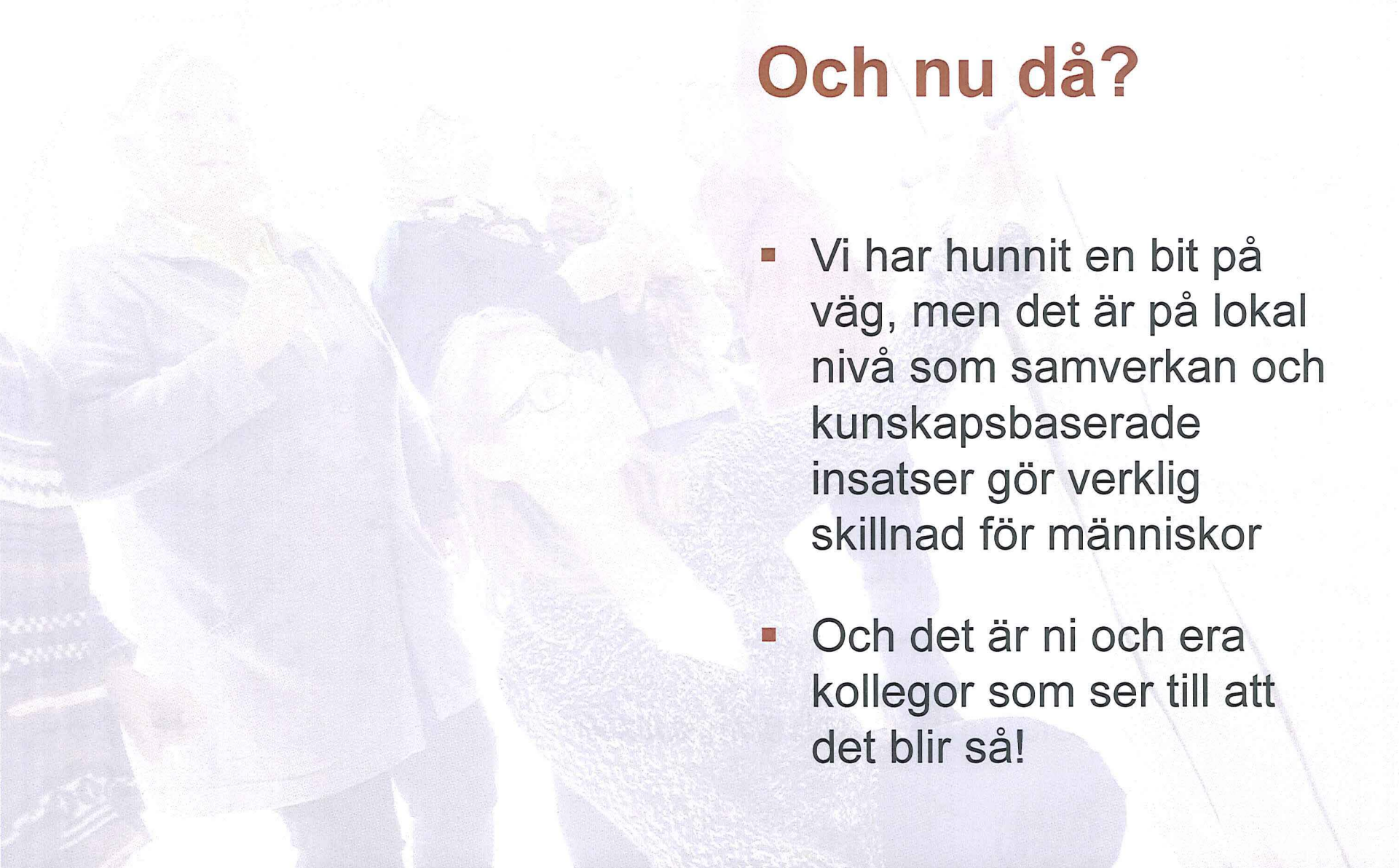
- Utveckla långsiktiga regionala som stöd i kunskapsutvecklingen
- Skapa arenor för samverkan mellan aktörerna
- Stimulansmedel under en övergångsperiod, sedan ska de regionala parterna bära utvecklingen

Dalarna – hur långt har vi kommit?

- Samverkans- och stödstrukturen etablerad inom Region Dalarna
- Arenor för samverkan mellan kommuner och landstinget finns på både politisk och verksamhetsnivå
- Kommunerna och landstinget ökat sin egenfinansiering till stödstrukturen från 1,0 till 4,0 personer från 2016
- Tydlig och väl utvecklad samverkan med högskolan som är en mycket viktig part i kunskapsutvecklingen

Beslutsorganisation Välfärdsområdet 2015 och framåt

Och nu då?

- Vi har hunnit en bit på väg, men det är på lokal nivå som samverkan och kunskapsbaserade insatser gör verklig skillnad för människor
- Och det är ni och era kollegor som ser till att det blir så!

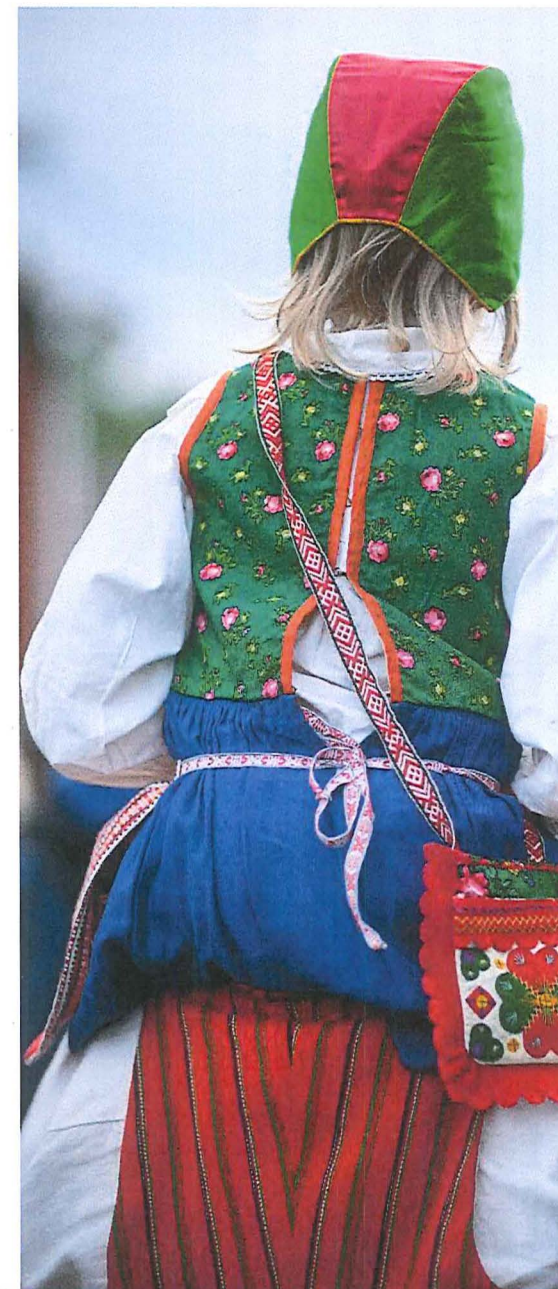
Barn och unga satsningen

Fokus initialt barn i samhällsvård

Breddat från 2013 till hela den sociala barn och ungdomsvården

Prioriterade områden:

- systematisk uppföljning
- spridning av kunskapsstöd
- barns delaktighet och inflytande

Spridning av kunskapsstöd

**Placerade barns
skolgång och
hälsa
- ett gemensamt
ansvar**

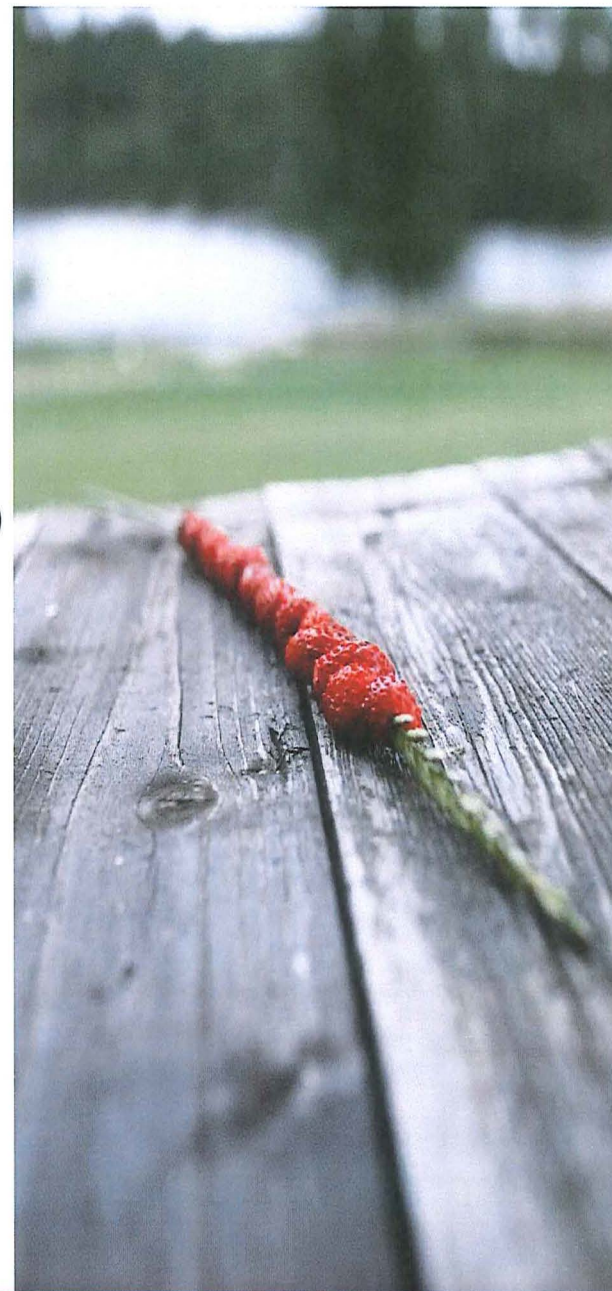

Länsgemensamma samverkansdokument barn och unga

Regional nivå

- Sammankallar arbetsgrupper
- Sekreterare (sammanställer dokument)
- Stöd till implementering

En överenskommelse gör inte jobbet!

Nationell kartläggning SKL 2015:

Läkarundersökning inför placering av barn och unga,

LVU:

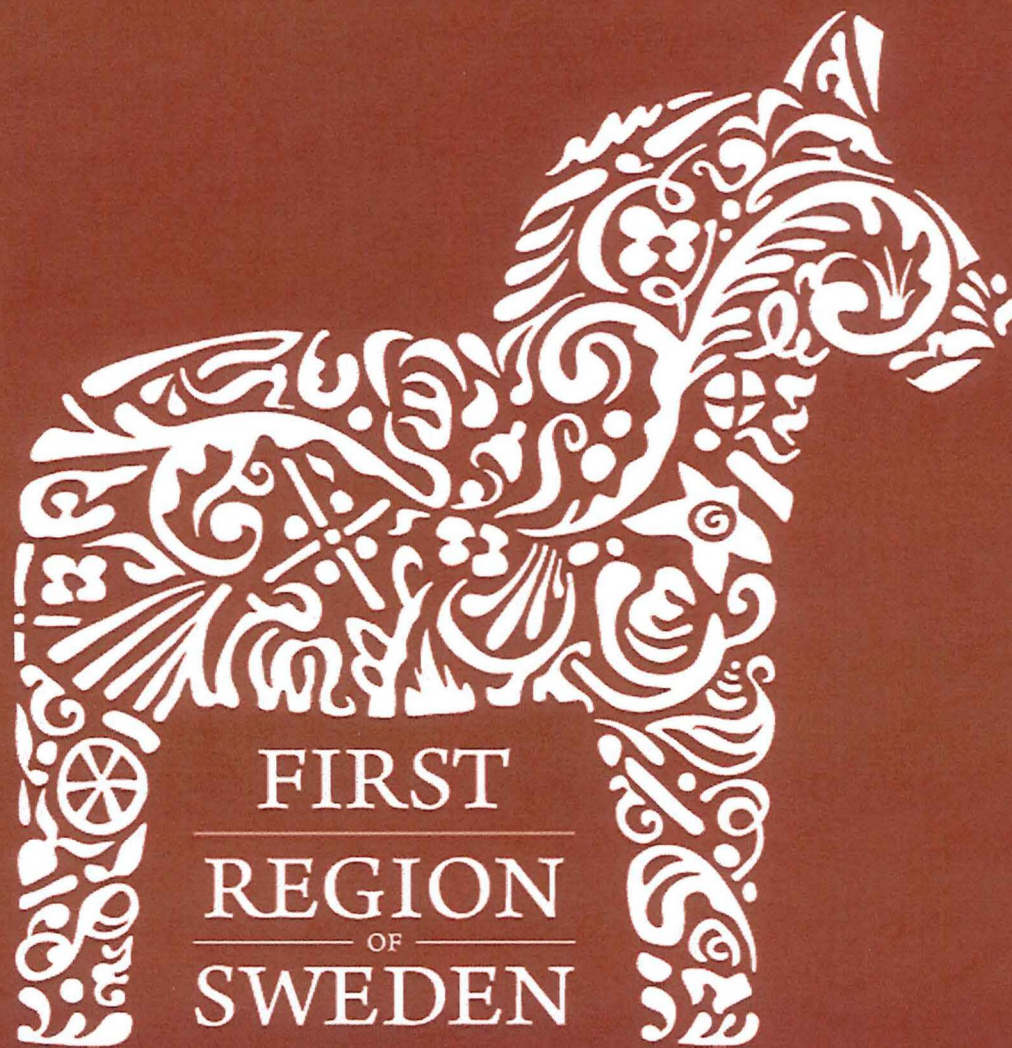
Riket: 60 % **Dalarna: 30 %**

SoL:

Riket: 20 % **Dalarna 10 %**

Fortsatt arbete: anpassa samverkansdokumenten efter reviderade BBIC. Tydligare fokus tvärprofessionellt samarbete

Implementering?!

Beredningsmöten, Landstingshuset Falun

Datum	Möte	Klockan	Plats	Lokal	Inbjudan	Anteckn
-------	------	---------	-------	-------	----------	---------

LPR och FRID

17 jan	LPR	9.00 – 10.00	Landstingshuset Falun	Masen, plan 2		
	FRID	10.30 -12.00				
25 apr	LPR	9.00 – 10.00	Landstingshuset Falun	Masen, plan 2		
	FRID	10.30 -12.00				
22 aug	LPR	9.00 -10.00	Landstingshuset Falun	Masen, plan 2		
	FRID	10.30 -12.00				
3 okt	LPR	9.00 -10.00	Landstingshuset Falun	Masen, plan 2		
	FRID	10.30 -12.00				

Sammanträdesdatum

FRID, LPR och TolK- och Hörselråd						
7 feb	FRID	09.30-12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
7 feb	LPR	13.00 -15.30	Landstingshuset Falun	Futurum plan 4		
2 mar	Tolk- och Hörselråd	9.30 -12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
4 maj	Tolk- och Hörselråd	9.30.12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
17 maj	FRID	9.30 -12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
17 maj	LPR	13.00 -15.30	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
12 sep	FRID	9.30 -12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
12 sep	LPR	13.00 -15.30	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
21 sep	Tolk- och Hörselråd	9.30 -12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
17 okt	FRID	9.30- 12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
17 okt	LPR	13.00 -15.30	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
9 nov	Tolk- och Hörselråd	9.30 -12.00	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		

Ordförandeträff						
4 april	Ordförandeträff	17.30 -19.30	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		
7 nov	Ordförandeträff	17.30 -19.30	Landstingshuset Falun	Futurum, plan 4		

Pensionärsråd, Funktionhinderråd, 2016-11-15

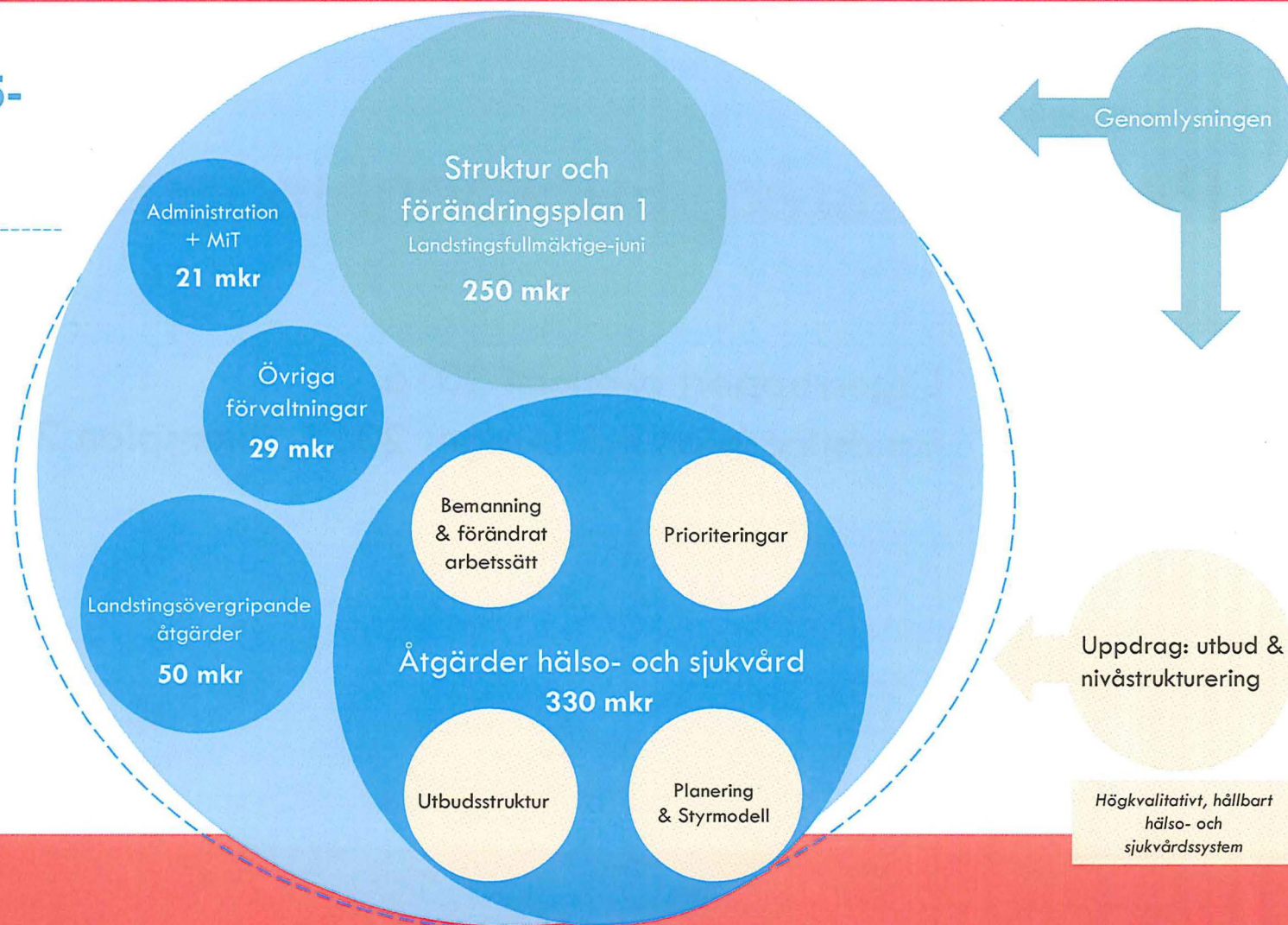
- Lägesrapport ekonomi 2016
- Landstingsplan och budget 2017, finansplan 2017-2020

Peter Hansson, ekonomidirektör
Tommy Sundberg, tf budgetchef

Beslut Struktur- och förändringsplan 2015-2019

Samlad ekonomisk målbild 2016-19:
ca 700 mkr.

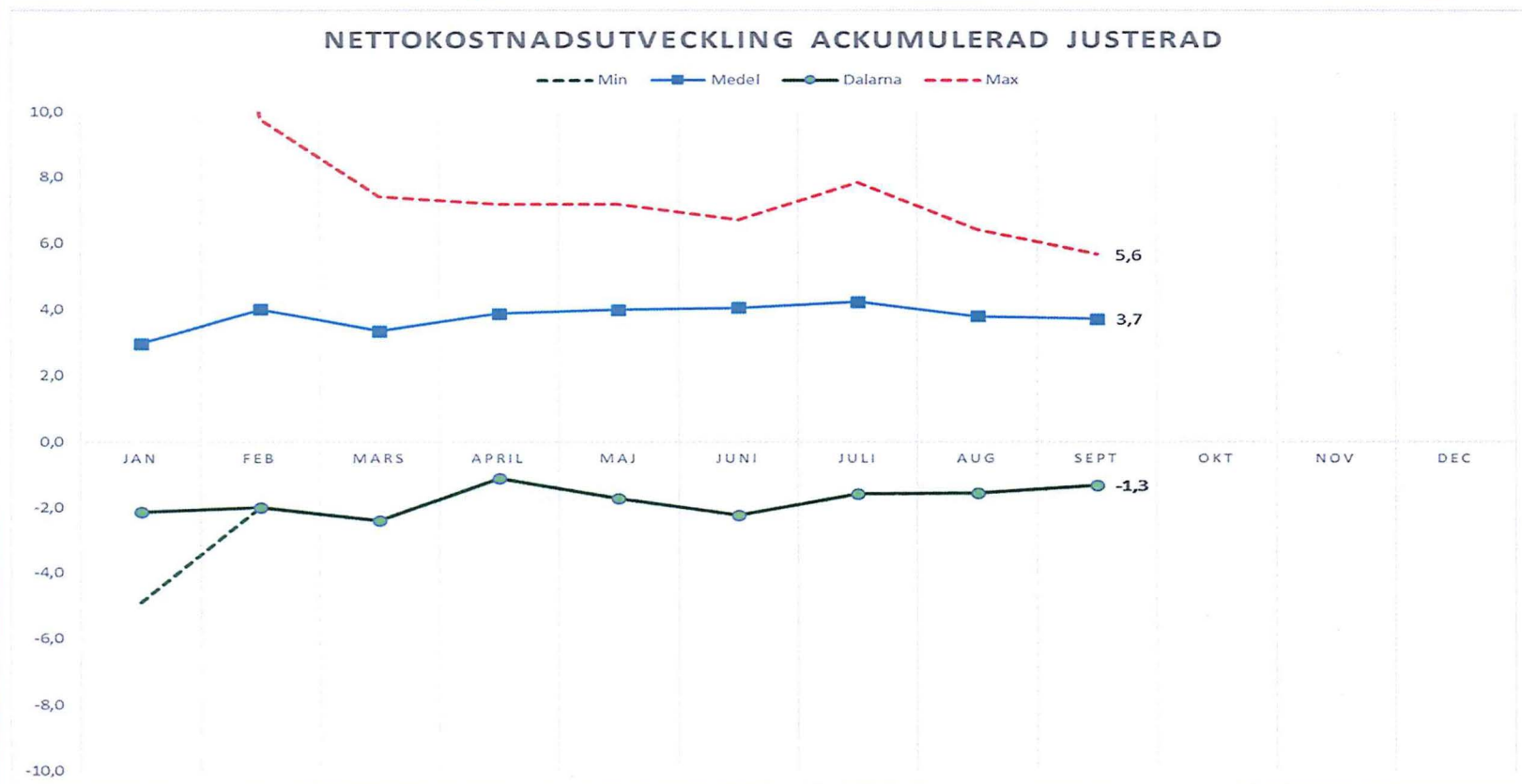
Främst kostnads-reducerande åtgärder genom verksamhets- och servicenivå-förändringar samt krav på effektiviseringar.

Landstinget Dalarna, lägesrapport 2016

- Struktur- och förändringsplanen kan konstateras framgångsrik hitintills.
- Mycket hög verkställighetsgrad av beslut och med goda ekonomiska effekter.
- Det omfattande genomlysningsarbetet, analytisk och "rättvisande" faktabaserad rapport, samt ett grundläggande delaktighets- och förankringsarbete utgör främsta framgångsfaktorer.
- Intensifierad uppföljning, inom ramen för ny planerings- och styrmodell, samt beslut om divisionsorganisation har bidragit positivt.
- Verksamhetsmässigt relativt stabilt, dock med fortsatt svårigheter att rekrytera viss (spets-) kompetens, underliggande positiv produktivitetsutveckling.
- Landstinget Dalarna har den starkaste ekonomiska utvecklingen av samtliga landsting/regioner 2016.
- Tillkommande utmaningar i form asyl-/flykting-situationen har hanterats bra.

Landstingens nettokostnadsutveckling, jan-sept 2016

- Max 5,7%
- **Min -1,3%, Dalarna**
- Vägt medel 3,7%
- Landstingens samlade prognos 2016 är runt ett nollresultat.
- Majoriteten beräknar sämre resultat jmf 2015.
- Endast ett fåtal räknar att uppnå mål om god ekonomisk hushållning 2016.

Landstinget Dalarna, nyckeltal juni 2016 (-15)

Mått, aktivitet	2016	2015
Struktur- och förändringsplan	Ja	Delvis
- Adekvat omvärldsanalys	Ja	Delvis
- Verkställighetsgrad beslut	Hög (90%)	Oklar (låg)
Effektiv planerings- och styrmodell	Ja	Delvis
Nettokostnadsutveckling	-2,3%	+6,1%
Resultat	+79 mnkr	-140 mnkr
Helårsprognos, resultat	+50 mnkr	-99 mnkr
Likviditet	+111 mnkr	-70 mnkr
Antal anställda/årsarbeten	8955/7568	9199/7742
Antal uppföljning av ekonomi, personal, verksamhet, till BB/LS (jan-juni)	8	5
Antal planerings-/dialogdagar LS (jan-juni)	3	0

Lägesrapport struktur och förändringsplan, ekonomi 2016

Sammanfattning.

- Hög verkställighetsgrad (>90%) av åtgärder inom SFP, ekonomiska effekter har en god måluppfyllelse.
- Under 2016 beräknas effekter av struktur och förändringsplan uppgå till ca 290 mkr.
- Prognosen för 2016 pekar mot en fortsatt låg nettokostnadsutveckling och ett samlat resultat nära budgeterad nivå (+117 mkr).
- Kvarvarande obalans inom delar av Hälso och sjukvården (prognos runt -100 mkr). Ett aktivt arbete med värdering av kompletterande åtgärder, pågående utredningar av närsjukvård, delar av psykiatri, i kombination med en generell effektivitetsgenomlysning, skall konkretiseras i form handlings- och åtgärdsplan HS (SFP III), som tillsammans med övriga förvaltningars handlingsplaner skapar en balanserad ekonomi och följsamhet i förhållande till landstingsplan 2017.
- I planarbetet för 2018-19 ingår fortsatta steg i linje med struktur och förändringsplanen, med en ekonomisk målbild om ytterligare totalt drygt 150 mkr.
- Ny styr- och planeringsmodell är implementerad och med goda resultat.

Budget, bokfört resultat och prognos 2016

Landstinget Dalarna, lägesrapport juni 2016, forts

- **..MEN** vi är bara halvvägs, struktur- och förändringsplanen sträcker sig fram till och med 2019.
- Uthållighet och mod, samt kraft för kompletterande (struktur-) beslut krävs för fortsatt framgång.
- Fördjupade analyser av effektivitet och medicinsk praxis, prioriteringar och förändrat framtida arbetssätt (och personalsammansättning) bedöms vara strategiska framgångsfaktorer och ingår i verksamheternas uppdrag och planeringsförutsättningar 2017.
- Fortsatta utmaningar inom kollektivtrafiken.
- Tillkommande utmaningar i form av långsiktigt ökade behov, medicinska utvecklingen och framförallt beslut om regionbildning.
- Framtida finansiering av välfärden i allmänhet och sjukvården i synnerhet behöver värderas nationellt.

Budget och landstingsplan 2017, finansplan 2017-2020

Besparingskrav enligt Struktur- och förändringsplan

	2017 mkr	2018 mkr	2019 mkr
Hälso- och sjukvård	70	70	70
Hjälpmedel/hälso- och sjukvård	1,5		
Tandvård	1,5		
Landstingsservice	1,5		
Kultur och bildning	1		
Central förvaltning	2		
Hjälpmedel LD	0,5		
Övrigt, bidragsgivning, m m	2		
Ej fördelat per förvaltning		7	7
Totalt	80	77	77

Övrigt, nedreviderat jämfört LF juni, besparing bidragsgivning sker 2017-19.

Förutsättningar och strategi 2017-2020

- SKL planeringsförutsättningar
- Struktur och förändringsplan (långsiktigt hållbart)
- Ökade behov
- Landstingsplan och budget
- Planering och styrning
- Prioriteringar och nytt arbetssätt
- Krav på effektiviseringar
- *Regionbildning*

Landstingsplan 2017

- Landstingsdirektör (bitr) ansvar för och styr process kring verksamhetsplan, styrkort, ur ett ledningsperspektiv i förhållande till respektive förvaltning.
- Landstingsplan är i princip oförändrad jämfört beslut LF juni, med undantag för uppdaterat avsnitt kring regionbildning.
- Prioriteringar 2017
 - Jämlikhet
 - Ekonomi
 - Medarbetare
- Landstingsplan har tolkats och brutits ned till ett landstingsövergripande styrkort, som i sin tur varit vägledande för respektive förvaltnings styrkort.
- Styrkort bifogas och kommer att följas upp inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess 2017.

Budget 2017- strategi handlingsplan HS

- Genomlysning av *effektivitet i HS*, bl a utgående från KPP/DRG perspektivet. Arbetet delvis påbörjat. Inleda ett arbetet med prioriteringar.
- I avvaktan på resultat av genomlysningen divisionsvis värdera och prioritera verksamhetsnivån i ett *kort perspektiv* (6 månader), utgående från att nuvarande nivå understiger beslutad. Anpassa rekryteringsstrategin.
- Strategin ersätter/växlar in "-600 anställda målet" och utgör HS strategiska handlingsplan, *för en långsiktig hållbar verksamhet och ekonomi*, som tillsammans med styrkort skall beslutas inom ram för landstingsplan och budget LF nov. Handlingsplan konkretiseras i form av åtgärder per division/verksamhet inför beslut och fördelning av budget (uppdrag) 2017.
- Ett antal selektiva förslag till åtgärder ("Rättviks-listan"), konsekvenser av pågående utredningar, bereds/beslutas samt inkluderas i handlingsplan.
- Strategin skall "mejsla" fram *del 3 i struktur och förändringsplanen*.

Budget 2017, övergripande förändringar jmf LF juni 2016

Positiva effekter

- Avtal läkemedelsförmånen (statsbidrag) (avtal enbart 2016)
- Lägre ökningstakt löner- och priser (LPIK 2017 2,6%)

Negativa effekter

- Sämre utveckling av skatteunderlaget
- Ökade pensionskostnader (främst i senare del av perioden)

Sammanfattningsvis i princip oförändrade förutsättningar för 2017 medan en successiv försämring under senare del av planperioden.

Finansiella mål, budget 2017, finansplan 2017-2020

	Bokslut 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Finansiella mål						
Årets resultat, mkr (enl balanskrav)	-99	50	172	182	86	92
Resultatet, enl balanskravet, ska vara ett överskott på minst 1% per år i genomsnitt över en fyraårsperiod av skatte- och statsbidragsintäkterna	-1,3	0,6	2,1	2,1	1,0	1,0
Likviditeten, exkl placerade pensions-medel, ska fortlöpande ha en positiv utveckling och garantera adekvat kortsiktig betalningsberedskap, mkr	26	210	279	323	455	779
Likviditetsmål enl ovan, beloppsökning, mkr		184	69	44	132	324
Likviditetsmål enl ovan, procentuell ökning, %		708	33	16	41	71

Budget 2017, verksamhetsmässiga förändringar och reformer

Hälso- och sjukvård	
Primärvårdssatsning (2013-2017)	11,0
Missbruksvård, primärvård	4,0
Ökat nyttjande av e-hälsotjänster, primärvård	2,0
Dietister, primärvård	5,0
Mammografi (kostnadsfri)	3,0
Avgiftsfri öppenvård för personer 85 år och äldre	6,0
Förmånsläkemedel	10,0
Högspecialiserad vård	15,0
Tandvård	
Kostnadsfri tandvård för unga upp till 21 år	8,0
Hjälpmedel	
Glasögonbidrag barn och unga 8-19 år	3,4
Central förvaltning	
Forskningsanslag	1,8
E-hälsa/Inera	3,0
Kollektivtrafik	40,0
Finansförvaltning	
Medicinsk utveckling	20,0
Övergripande ram för fördelning, specifikation i tabell nedan under finansförvaltning	70,0

Budget 2017, fördelning övergripande ram

Tabell: Fördelning övergripande ram.

Delpost	belopp i mkr
Missbruksvård, beroendecentrum	10,0
Hälsoval; patientavgifter	5,0
Tandvården lönestrategi	2,0
Assisterad befruktning; HoS/KK	2,5
Kompensation löneavtal kommunal	8,0
Resurser regionbildning	5,0
Vårdnära service pat hotell HoS	2,5
Utrymme för ev beslut kopplade till ökade behov	35,0
Summa	70,0

Resultatbudget 2017-2020

2017	172 Mkr
2018	182
2019	86
2020	92
Totalt	532 Mkr

Plan för återställande av ack underskott (balanskravet)

	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Årets resultat	-99	117	50	172	182	86	92
Årets resultat enl balanskrav	-99	117	50	172	182	86	92
Återställande av tidigare års balanskravsresultat		117	50	172	182	86	92
Akkumulerat balanskrav	-398	-281	-348	-176	6	92	184

Återställande av underskott beräknas ske under 2018 (dvs inom 3 års gränsen), reviderad prognos för 2016 beräknas innebära ett lägre ingående underskott 2017.

Investeringar 2017-2020

	Bokslut 2015	Budget 2016	Ny ram 2017	Prel. ram 2018	Prel. Ram 2019	Prel. Ram 2020
Fastighetsinvesteringar	177	220	235	1)		
IT-investeringar	45	40	120	2)		
Hälso- och sjukvård	121	42	160	3)		
Tandvård	4	5	5			
Hjälpmedel LD	1	2	3			
Gem nämnd för hjälpmedel	30	34	30			
Landstingsservice	5	4	10			
Gem nämnd, kostsamverkan			1			
Kultur- och bildning	1		1			
”, konst	2		3			
Central förvaltning		3	10			
Övrigt						
Summa	386	350	578	600	600	600

1) Utveckling av Mora lasarett, tillbyggnad IVA/operation Falu lasarett

2) Inklusive förberedelser för nytt vårdinformationssystem

3) Röntgenutrustningar, hybridsal operation Falun

Sammantaget en hög investeringsvolym, utgående från ett relevant underliggande behov om mer effektiva anläggningar och funktioner.

Tidplan för investeringsvolymens genomförande värderas av investeringsrådet.

Beviljade investeringsobjekt skall rymmas inom anvisade budgetramar.

Slut och tack för uppmärksamheten!

Frågor?